

YENİ GÜMRÜK KANUNU TASLAĞINA İLİŞKİN GÖRÜŞLER (II)¹

(İtiraz ve Dava Yolu)

Yazar: Cahit YERCI

Yeminli Mali Müşavir

30 Ekim 2013'te yürürlüğe giren AB Gümrük Kodu'na² uyum kapsamında kaleme alınan ve kamuyla paylaşılan yeni Gümrük Kanunu (GK) Taslağı'na yönelik düşüncelerimi yazmayı sürdürüyorum.

Bu makalemde, itiraz ve dava yolu konusunu ele alacağım.

Taslakta, "itiraz hakkı" başlığı altında 35'inci maddede yer alan düzenleme aşağıda belirtilmiştir. Yine aşağıda, kıyaslamaya olanak vermesi açısından GK'nın mevcut hükmüne de yer verilmiştir:

Taslaktaki Düzenleme	Mevcut Hüküm
<p>İtiraz hakkı MADDE 35 - (1) Kişiler, gümrük idareleri tarafından gümrük mevzuatının uygulanması ile ilgili olarak alınan ve doğrudan kendilerini ilgilendiren herhangi bir karara karşı itiraz hakkına sahiptir. İtiraz, tebliğ tarihinden itibaren on beş gün içinde bir üst makama, üst makam yoksa aynı makama 37'nci madde hükmü saklı kalmak kaydıyla yapılır. Kişiler, itiraz etmeden doğrudan dava açabilir.</p> <p>(2) İdareye intikal eden itirazlar 30 gün içinde karara bağlanarak ilgili kişiye tebliğ edilir.</p> <p>(3) İtirazın süresi içinde yanlış gümrük idaresine yapılması halinde, itiraz süresinde yapılmış sayılır ve başvuru idarece yetkili gümrük idaresine ulaştırılır.</p> <p>(4) Yükümlünün itiraz başvurusu neticelenmeden bir dilekçe ile ilgili gümrük idaresine itirazından vazgeçerek uzlaşmak istediğini bildirmesi halinde itiraz edilmemiş sayılır.</p> <p>(5) İtirazın reddi kararlarına karşı işlemin yapıldığı yerdeki idari yargı mercilerine başvurulabilir.</p>	<p>Madde 242 –</p> <p>1. Yükümlüler kendilerine tebliğ edilen gümrük vergileri, cezalar ve idari kararlara karşı tebliğ tarihinden itibaren on beş gün içinde bir üst makama, üst makam yoksa aynı makama verecekleri bir dilekçe ile itiraz edebilir.</p> <p>2. İdareye intikal eden itirazlar otuz gün içinde karara bağlanarak ilgili kişiye tebliğ edilir.</p> <p>3. İtiraz dilekçelerinin süresi içinde yanlış makama verilmesi halinde, itiraz süresinde yapılmış sayılır ve idarece yetkili makama ulaştırılır.</p> <p>4. İtirazın reddi kararlarına karşı işlemin yapıldığı yerdeki idari yargı mercilerine başvurulabilir.</p>

Taslaktaki düzenleme, özünde, GK'daki mevcut düzenlemeye koşuttur. Ancak, GK'daki mevcut düzenlemeye göre taslağın öngördüğü iki temel değişiklik vardır: Bunlardan biri, "itiraz edilmeden doğrudan dava açılabilmesi" olanağının getirilmesidir. Öngörülen ikinci temel değişiklik ise, itiraz edilen hallerde, uzlaşma hakkının, belli koşullarla, ortadan kalkmamasıdır. Taslağa göre, "yükümlünün itiraz başvurusu

¹**Önemli Not:** Bu makalenin telif hakları yazarı ile Mazars Denge'ye (Denge İstanbul Yeminli Mali Müşavirlik A.Ş.'ye) aittir. Bu makaleden herhangi bir şekilde yararlanılan hallerde, bu makaleye gönderme yapılması, hem yasanın, hem söz konusu haklara, bu makalenin dayanağı bilgi birikimine ve emeğe saygının gereğidir.

² Regulation (EU) No 952/2013.

neticelenmeden bir dilekçe ile ilgili gümrük idaresine itirazından vazgeçerek uzlaşmak istediğini bildirmesi halinde itiraz edilmemiş sayılır.”

Yeni GK Taslağı'nın, 82/5'inci maddesinde ise, *“Bu madde hükümlerine göre tebliğ edilen ithalat veya ihracat vergileri, 35'inci maddede belirtilen sürede itirazda bulunulmaması veya süresi içinde idari yargı mercilerine başvurulmaması hallerinde bu sürelerin bittiği tarihte kesinleşir. (...)*” şeklinde ifadeler vardır. Bu ifadeler, GK'nın mevcut 197/5'inci maddesindeki hükümlerle aynıdır.

Yeni GK Taslağı'nın 35'inci ve 82/5'inci maddesindeki ifadeler aynen yasalaşırsa, itiraz edilmeyip doğrudan dava açılacak hallerde, bunun fiiliyattaki sonucu, (vergi mahkemelerinde 30, idare mahkemelerinde 60 gün olan) idari yargıda dava açma sürelerinin, itiraz süresiyle eşitlenerek, 15 güne düşmesi olacaktır (Çünkü, 15 gün olan itiraz süresi içinde itiraz edilmemişse, idari işlem kesinleşecek, söz konusu süre geçtikten sonra açılan kesinleşen işlemlere ilişkin davalar ise, bu gerekçeyle reddedilecektir; dosyanın merciine iadesine karar verilmesinde de hukuki yarar bulunmayacaktır. Dolayısıyla, idari işlemin kesinleşmemesi için davanın her durumda, 15 gün içinde açılması gerekecektir).

Bu bağlamda, bizim düşüncemiz, itiraz süresinin dava açma sürelerine bağlanmasının uygun olacağı yönündedir. Bu çerçevede, Yeni GK Taslağı'nın 35/1'inci maddesinin ikinci cümlesinin *“itiraz, kararın tebellüğ edildiği tarihten itibaren, dava açma süresi içinde, bir üst makama, üst makam yoksa aynı makama 37'nci madde hükmü saklı kalmak kaydıyla yapılır”* şeklinde yazılmasını öneririm. Böyle bir yazım tarzı, İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 11'inci maddesiyle de belli ölçüde uyumlu olur. Bu uyumu biraz daha geliştirmek için, idari itirazı karara bağlamak üzere, taslakta (m. 35/2) öngörülmüş (mevcut GK'da da var olan) 30 günlük sürenin, 60 gün olarak belirlenmesi ve taslağa, bu süre içinde cevap verilmemesi halinde itirazın reddedilmiş sayılacağına yazılması da uygun olacaktır.

Bilgi için, İYUK'un 11'inci maddesine aşağıda yer verilmektedir:

“Üst makamlara başvurma:

Madde 11 – 1. *İlgililer tarafından idari dava açılmadan önce, idari işlemin kaldırılması, geri alınması değiştirilmesi veya yeni bir işlem yapılması üst makamdan,*

*üst makam yoksa işlemi yapmış olan makamdan, idari dava açma süresi içinde istenebilir. Bu başvurma, işlemeye başla-mış olan idari dava açma süresini durdurur.
2. Altmış gün içinde bir cevap verilmezse istek reddedilmiş sayılır.”*

İkinci bir seçenek de, Yeni GK Taslağı'ndan “*itiraz*” yolunun tamamen çıkarılmasıdır. Bizce bu yola başvurulması , bir hak kaybına yol açmaz. İlgililerce, İYUK'un yukarıda belirtilen 11'inci maddesinin çalıştırılması olanağı her zaman mevcuttur. Hem, böyle bir yol, idari işlemlerin çözümünde farklı ve çok çeşitli uygulamalardan kaçınılmasını ve uygulama bütünlüğünü de sağlar. Bursa, 13/09/2019